

هفته‌نامه تحولات انرژی (۲)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۲۵۱۳

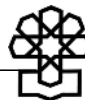
مردادماه ۱۳۹۱

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

- اقدامات کشورهای حاشیه خلیج فارس برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز..... ۴
۱. بهره‌برداری از خط لوله نفت خام ابوظبی ۴
۲. خط لوله انتقال نفت خام حبشان - فجیره ۵
۳. نوبت بعدی؛ عربستان سعودی ۷
۴. تبلیغات و مانورهای سیاسی ۷
۸. آغاز مراحل ساخت اولین نیروگاه هسته‌ای امارات متحده عربی ۸
۱۰. رویدادهای اوپک ۱۰

هفته نامه تحولات انرژی (۲)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به‌روز شده ۱ آگوست ۲۰۱۲ (۱۳۹۱/۵/۱۱))

بازار	قیمت	
نایمکس	۸۸/۰۶	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۱۰۲/۰۹	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۰۴/۹۲	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
تک محموله	۱۰۵/۷۷	نفت خام برنت موعدار (دلار در بشکه)
تک محموله	۱۰۱/۸۹	نفت خام دویی (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۳/۹	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۷۳	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۱/۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
هنری هاب	۱۱/۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	۳۰	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Platt's, Nymex, Ice DME, and Bloomberg.

(دلار در بشکه)

قیمت روزانه سبب اوپک

متوسط روزانه سبب اوپک	
قیمت	تاریخ (جولای ۲۰۱۲)
۱۰۰/۲۱	۲۵
۱۰۱/۴۷	۲۶
۱۰۲/۹۲	۲۷
۱۰۲/۹۴	۳۰
۱۰۲/۲۲	۳۱

مأخذ: سایت اوپک.

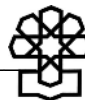
قیمت تقریبی انواع نفت خام صادراتی ایران به مناطق

(بشکه/دلار)

مختلف جهان (فوب خلیج فارس)

معدل قیمت (۲۰۱۲/۸/۳ - ۲۰۱۲/۸/۱)		
سنگین	سبک	مقصد
۱۰۲/۷۰	۱۰۴/۱۳	آسیا
۱۰۳/۹۵	۱۰۵/۴۳	شمال غربی اروپا
۱۰۰/۸۶	۱۰۲/۱۱	مدیترانه
۱۰۳/۰۶	۱۰۴/۵۶	آفریقای جنوبی
۱۰۲/۲۲	۱۰۴/۳۰	میانگین وزنی
۱۰۳/۴۱	۱۰۴/۶۶	فوب سیدی کریر

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران، ۱۳۹۱/۵/۱۴.

قیمت فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی طی روز ۳ آگوست ۲۰۱۲

(دلار به تن متریک)

سنگاپور	ژاپن	آمریکا	شمال اروپا	مدیترانه	خلیج فارس	نوع فرآورده
۱۰۵۹/۳۵	۱۰۷۸/۷۸	۱۱۹۵/۴۶	۱۰۵۱/۰۰	۱۰۴۵/۰۰	۱۰۳۲/۶۹	بنزین سوپر بدون سرب
۸۷۳/۵۴	۸۸۶/۲۵	۱۰۰۴/۴۴	۸۸۷/۷۵	۸۶۳/۷۵	۸۴۶/۷۲	نفتا
۹۷۵/۸۴	۹۸۳/۱۲	۱۰۰۱/۲۱	۹۹۴/۷۵	۹۸۴/۵۰	۹۵۳/۱۲	سوخت جت (نفت سفید)
۹۰۵/۰۳	۹۵۸/۱۴	۹۰۳/۷۵	۹۰۹/۰۰	۹۰۹/۷۵	۸۸۲/۶۸	نفت گاز
۶۴۱/۸۳	۶۵۵/۲۱	۶۲۸/۸۰	۶۶۳/۷۵	۶۶۲/۲۵	۶۲۷/۰۴	نفت کوره ۱۸۰ CST
—	۹۰۰/۵۰	—	۷۵۲/۵۰	۸۶۰/۵۰	۸۲۹/۵۰	پروپان
—	۸۷۵/۵۰	—	۷۷۲/۵۰	۸۵۷/۵۰	۸۰۴/۵۰	بوتان

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

قیمت تک محموله‌ای گاز طبیعی طی روز ۳ آگوست ۲۰۱۲

خط لوله - بازار	دلار در میلیون بی‌تی‌یو
HENRY HUB	۲/۹۳
S. CALIF.	۳/۰۱
TORONTO	۳/۳۶
ICE	۸/۵۱

مأخذ: همان.

قیمت محصولات شیمیایی و پلیمری طی روز ۱۶/۵/۱۳۹۱

نام محصول	تن در ریال
متانول	۴۶۰۰
اوره صنعتی	۵۳۷۶
آمونیاک	۱۲۳۴
راپوکسی زرین جامد محلول در زایلین	۳۵۷۴۹

مأخذ: شرکت بورس کالای ایران.

اقدامات کشورهای حاشیه خلیج فارس برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز

۱. بهره‌برداری از خط لوله نفت خام ابوظبی

اولین محموله آزمایشی نفت خام ابوظبی از خط لوله‌ای که تنگه استراتژیک هرمز را دور می‌زند و از پایانه فجیره می‌گذرد، در ۱۵ جولای (۲۵ تیرماه ۱۳۹۱) انتقال یافت. این خط لوله، کار انتقال هاب جمع‌آوری نفت میدان‌های نفتی متعلق به شرکت ملی نفت ابوظبی^۱ را از منطقه حبشان به شهر بندری فجیره واقع در ساحل دریای عمان، انجام می‌دهد. نادر ایتائیم^۲ به نقل از مقام‌های مسئول می‌نویسد: به‌رغم افتتاح این پروژه، خط لوله مذکور تا پایان سال عملیاتی نخواهد شد.

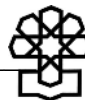
این خط لوله ۴۸ اینچی که فرآیند توسعه آن توسط شرکت بین‌المللی سرمایه‌گذاری نفت (IPIC)، که از شرکت‌های دولتی ابوظبی است، صورت می‌گیرد، روزانه ۱/۵ میلیون بشکه نفت خام را به فجیره منتقل می‌کند. این خط لوله که به «خط لوله نفت خام ابوظبی» (ADCOP) موسوم است، می‌تواند بدون اتکا به نفت‌کش‌هایی که از تنگه مناقشه‌برانگیز هرمز عبور می‌کنند، ۷۰ درصد کل نفت صادراتی امارات متحده عربی را به فجیره منتقل کند. خادم القیسی^۳، مدیرعامل شرکت IPIC در مراسم افتتاحیه به واحد خبری بلومبرگ‌نیوز اظهار داشت: «این خط لوله مهمترین پروژه میان‌دستی^۴ ابوظبی است. ظرفیت روزانه ۱/۵ میلیون بشکه این خط لوله تا پایان سال جاری عملیاتی خواهد شد که تقریباً معادل ۷۰ درصد صادرات نفت خام امارات است.»

1. Abu Dhabi National Oil Company (ADNOC)

2. Nader Itayim

3. Khadim al-Qubaisi

4. Midstream

در ابتدا قرار بود که این خط لوله تا پایان سال ۲۰۱۰ به بهره‌برداری برسد، اما بروز مشکلات فنی باعث شد تا این پروژه با تأخیر زیادی مواجه شود.^۱ این تأخیرها همچنین هزینه این پروژه را تا ۴/۲ میلیارد دلار افزایش داد که این میزان تقریباً ۲۷ درصد بیشتر از قرارداد ۳/۳ میلیارد دلاری است که در سال ۲۰۰۷ به سی ان پی سی (CNPC) واگذار شده بود.^۲ اولین محموله این خط لوله به پالایشگاه پاکستانی - عربی پارکو^۳ در منطقه مرکزی پاکستان به ظرفیت پالایش روزانه ۱۰۰ هزار بشکه ارسال شد. این پالایشگاه ۳۵ درصد از کل ظرفیت پالایش پاکستان را تأمین می‌کند. پالایشگاه پارکو، سرمایه‌گذاری مشترکی است میان دولت پاکستان با ۶۰ درصد و شرکت بین‌المللی سرمایه‌گذاری نفت ابوظبی با ۴۰ درصد سهام.

خادم القبیسی اظهار داشت: «۵۰۰ هزار بشکه نفت از مسیر ۴۰۰ کیلومتری این خط لوله جدید که ابوظبی را به بندر فجیره متصل می‌کند، به پالایشگاه پاکستان ارسال می‌شود».

۲. خط لوله انتقال نفت خام حبشان - فجیره

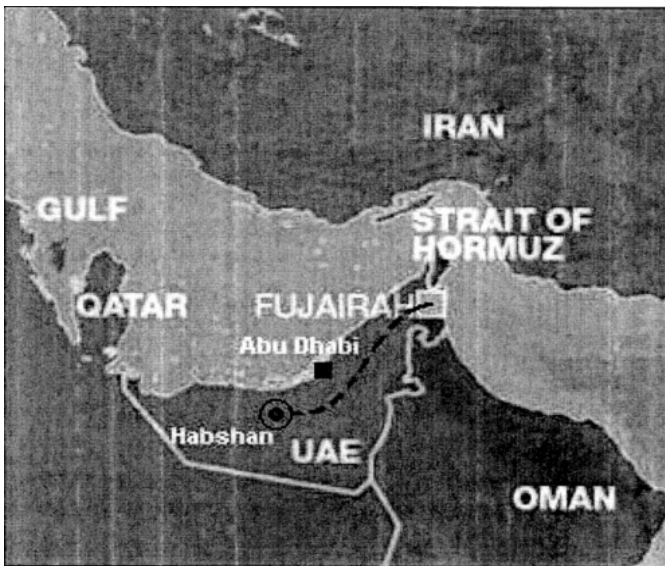
براساس برآورد نشریه میس این خط لوله دارای ظرفیت ذخیره ۳ میلیون بشکه نفت خام است. مقامات شرکت IPIC پیش‌تر اعلام داشته بودند که بخشی از این پروژه، به صورت پایانه‌ای است و قابلیت ذخیره ۸ میلیون بشکه را دارد. با احتساب این رقم، ظرفیت کل این پروژه به ۱۱ میلیون بشکه می‌رسد که این حجم از ظرفیت ۵ روز

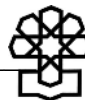
۱. MEES، ۲۷ فوریه ۲۰۱۲.

۲. MEES، ۱۱ ژوئن ۲۰۱۲.

صادرات نفت امارات متحده عربی کمتر است.

اما چندی بعد، القبیسی از طرح ۴ تا ۵ میلیارد دلاری ساخت پالایشگاهی به ظرفیت روزانه ۲۵۰ هزار بشکه در فجیره خبر داد که خوراک آن از خط لوله جدید تأمین خواهد شد و فرآورده‌های پالایشی آن به بازارهای داخلی و خارجی فرستاده می‌شود. فجیره، در کنار روتردام و سنگاپور، از بزرگ‌ترین مراکز (هاب) بانکرینگ جهان است. سال گذشته (۲۰۱۱) نشریه میس گزارش داده بود که ابوظبی امکان ساخت خط لوله دوم برای دور زدن تنگه هرمز تا سال ۲۰۲۰ را بررسی می‌کند. بودجه این پروژه نیز توسط IPIC سازماندهی می‌شود.

۳. نوبت بعدی؛ عربستان سعودی

با شدیدتر شدن تهدید و تنش‌های منطقه‌ای در مورد برنامه هسته‌ای ایران، عربستان سعودی هم برای جایگزین کردن مسیر انتقال نفت خود به‌جای تنگه باریک هرمز گام‌هایی برداشته است. بنابر اطلاع میس، عربستان یکی از دو خط لوله ۱۲۰۰ کیلومتری شرق به غرب خود را مجدداً باز می‌کند. این خط لوله با ظرفیت روزانه ۵ میلیون بشکه، به خط لوله پترولاین^۱ معروف است. این خطه لوله ۴۸ اینچی، از ابقیق^۲ در شرق به پایانه ینبو^۳ واقع در کرانه دریای سرخ متصل می‌شود، ابتدا برای انتقال روزانه ۲ میلیون بشکه نفت خام ساخته شده بود، اما با افزایش حجم صادرات نفت خام عربستان به مقصد آسیا و اقیانوسیه به‌جای کشورهای غربی، این خط لوله غیرفعال شد^۴ این خط لوله به موازات خط لوله ۵۶ اینچی ترانک لاین^۵ به ظرفیت روزانه ۳ میلیون بشکه کشیده شده است.

۴. تبلیغات و مانورهای سیاسی

مدتی است که مقامات کشور در مورد اختلاف بر سر برنامه هسته‌ای، تهدید بستن تنگه هرمز را به‌عنوان برگ برنده مطرح می‌کند.

تحریم‌های اتحادیه اروپا اعم از منع واردات نفت از ایران و منع بیمه برای نفتکش‌هایی که نفت ایران را حمل کنند، از اوایل سال وضع شد. این تحریم‌ها به‌رغم

1. Petroline
2. Abqaiq
3. Yanbu

۴. MEES، ۲ جولای.

5. Trunkline

تقاضای تجدیدنظر مقام‌های رسمی ایران از اتحادیه اروپا، از اول جولای ۲۰۱۲ اعمال شد.^۱ تهران همچنین ساخت این خط لوله را در کاهش وابستگی امارات متحده عربی به تنگه هرمز ناچیز جلوه می‌دهد. محمدحسن آصفری، نماینده مجلس شورای اسلامی در گزارشی که روز ۱۵ جولای (۲۵ تیرماه ۱۳۹۱) از کانال دولتی پرس تی‌وی (*Press TV*) پخش شد اظهار داشت: «پروژه این خط لوله، چیزی جز تبلیغات و مانور سیاسی نیست که توسط کشورهای غربی، به ویژه آمریکا هدایت می‌شود که تنها هدف آن کاهش اهمیت استراتژیک تنگه هرمز است». او در ادامه افزود: «هم‌اکنون ۱۶ تا ۲۰ درصد از کل نفت تولیدی جهان از تنگه هرمز عبور می‌کند و تصور یافتن راهکار جایگزین برای انتقال این حجم از نفت و گاز غیرممکن است».

(نشریه میس، ۲۳ جولای ۲۰۱۲)

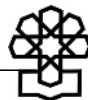
آغاز مراحل ساخت اولین نیروگاه هسته‌ای امارات متحده عربی

عملیات ساخت اولین نیروگاه اتمی امارات متحده عربی، رسماً آغاز شد. کار ساخت رآکتور دوم این کشور نیز سال آینده شروع خواهد شد.

شرکت انرژی هسته‌ای امارات (ENEC) اعلام داشت که بتن‌ریزی ایمنی برای رآکتور شماره ۱ نیروگاه برکت^۲ را آغاز کرده است.

شرکت انرژی هسته‌ای امارات اعلام داشت که پروانه بهره‌برداری رآکتور ۱ در سال ۲۰۱۵ را درخواست خواهد کرد و بتن‌ریزی رآکتور شماره ۲ را در سال ۲۰۱۳

۱. MEES، ۲ جولای.

آغاز می‌کند.

شرکت انرژی هسته‌ای امارات در مجموع ۴ رآکتور در نیروگاه برکت می‌سازد که اولین آنها در سال ۲۰۱۷ به بهره‌برداری می‌رسد و پس از آن، تا سال ۲۰۲۰ هر سال یکی از سه رآکتور باقیمانده به مرحله بهره‌برداری خواهد رسید.

شرکت انرژی هسته‌ای امارات اعلام کرد که برای ساخت زیربنای محفظه نگهدارنده رآکتور شماره ۱ نیروگاه برکت که در نهایت رآکتور هسته‌ای را در خود جای خواهد داد، بیش از ۱۵۰۰ مترمکعب بتن‌ریزی شده است.

گام بعدی در ساخت این رآکتور شامل یک ساختمان اضطراری، ساختمان توربین و سازه‌های خنک‌کننده است.

ساخت رآکتور ۱ برکت پنج سال طول خواهد کشید و انتظار می‌رود این نیروگاه در سال ۲۰۱۷ راه‌اندازی شود که این امر مستلزم بازبینی مجدد نهاد تنظیم مقررات (رگولاتوری) است.

سایت برکت که در منطقه غرب ابوظبی قرار دارد پس از تحلیل جامع چندین منطقه مختلف در امارات به‌عنوان سایت مناسب برای ساخت این نیروگاه انتخاب شد. یکی از عوامل اصلی انتخاب سایت برکت این بود که این سایت در منطقه‌ای واقع شده است که احتمال وقوع زمین‌لرزه در آن بسیار پایین است.

تحقیقات نشان داده که منطقه این سایت از نظر وقوع زمین‌لرزه به مدت تقریباً ۱۰۰ میلیون سال غیرفعال بوده است.

براساس پیش‌بینی‌های به‌عمل آمده، با راه‌اندازی کامل این نیروگاه اتمی تا سال ۲۰۲۰، امارات متحده عربی سالیانه از انتشار ۱۲ میلیون تن گاز دی‌اکسیدکربن

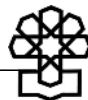
جلوگیری خواهد کرد.

قرارداد ساخت ۴ رآکتور این نیروگاه در سال ۲۰۰۹ به شرکت نیروگاه‌های برقی کره (Korea Electric Power Corp) واگذار شد. این شرکت بزرگ‌ترین تولیدکننده برق کره است. ارزش این مناقصه ۴۰ میلیارد دلار برای ساخت و راه‌اندازی چهار نیروگاه هسته‌ای یاد شده است و ظرفیت تولید برق کل چهار نیروگاه برابر با ۵۶۰۰ مگاوات خواهد بود.

(۲۰ جولای ۲۰۱۲، Arabian Business، Middle East Energy)

رویدادهای اوپک

انتخاب دبیرکل جدید اوپک در نشست آتی این اجلاس تنها رویدادی نیست که ۱۲ دسامبر (۲۲ آذرماه) سال جاری در جریان برگزاری گردهمایی کشورهای صادرکننده نفت شاهد آن خواهیم بود. براساس این گزارش، اوپک در آخرین نشست خود تصمیم گرفت سقف تولید پیشین خود، یعنی ۳۰ میلیون بشکه در روز را حفظ کند. اوپک همچنین وعده داد که ۱/۶ میلیون بشکه نفت مازاد بر مصرف را از سطح بازار حذف کند. گمانه‌زنی‌ها اما حاکی از آن بود که در این نشست، ۱۲ عضو اوپک، جانشینی را برای عبدالله البدری، دبیرکل کنونی این سازمان تعیین می‌کنند که قرار است در پایان سال جاری میلادی از سمت خود بازنشسته شود، اما به‌دلیلی که کمی فرصت خوانده شد این اتفاق نیافتاد. درخصوص دبیرکل بعدی اوپک، چنان‌که برخی وزرا همچون وزیر انرژی ونزوئلا، پس از این نشست اعلام کرده است، چهار گزینه انتخابی برای دبیرکل بعدی وجود دارد و

پیشنهاد شده است که برای حصول بهترین نتیجه اعضا در قالب سازوکاری به توافقی برسند که در نشست آتی در این مورد تصمیم‌گیری خواهد شد. درحالی سخن از توافقات آتی می‌رود که وزرای نفت کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در بحبوحه اختلافات خود بر سر نحوه واکنش به کاهش قیمت‌ها و همچنین بی‌ثباتی در مورد تقاضای انرژی در جهان، در وین گردهم آمده بودند. نشست اوپک همچنین تحت‌الشعاع کاهش ۳۰ دلاری قیمت نفت از ماه مارس به بعد قرار گرفته بود؛ زیرا بازار نفت به دلیل بحران بدهی منطقه یورو، رشد کند اقتصادی در چین و افزایش ابهامات درباره روند بهبود اقتصاد جهانی متزلزل شده است. بهای نفت برنت دریای شمال از بشکه‌ای ۱۲۸ دلار در ماه مارس به ۹۶ دلار رسیده است. عربستان تولید نفت خود را نسبت به آخرین نشست اوپک در ماه دسامبر به شدت افزایش داده است. در آخرین نشست اوپک، اعضای این کارتل نفتی تصمیم گرفتند که سقف تولید واقعی خود را ۳۰ میلیون بشکه در روز تعیین کنند. برآوردهای اوپک حاکی از این است که عربستان برای اثرگذاری در اقتصاد جهانی و خنثی کردن تأثیر کاهش تولید نفت ایران به دلیل تحریم‌های اتحادیه اروپا، در سه ماه اول سال ۲۰۱۲ نسبت به سال گذشته، تولید نفت خود را با روزانه ۲۵۰ هزار بشکه افزایش به ۹ میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه در روز رسانده است. در نتیجه این امر و همچنین افزایش تولید نفت عراق و لیبی، آژانس بین‌المللی انرژی تخمین زده که تولید کلی اوپک در ماه می ۳۱ میلیون و ۸۷۰ هزار بشکه در روز بوده که نسبت به سقف رسمی این سازمان بسیار بیشتر است. چهار نامزد مطرح برای احراز پست دبیرکلی اوپک از کشورهای ایران، عربستان، عراق و اکوادور هستند. هر نامزد برای تکیه زدن بر مسند دبیرکلی اوپک به جلب حمایت اجماعی اعضای سازمان نیاز خواهد داشت و همین مسئله هرگونه

تصمیم‌گیری در این زمینه را مشکل می‌سازد. به اعتقاد تحلیلگران، عربستان و ایران، دو تولیدکننده اصلی اوپک، که به‌طور سنتی به اتخاذ مواضع متضاد در درون سازمان شهرت دارند، احتمالاً هر کدام با نامزد یکدیگر به مخالفت خواهند پرداخت. بی‌تردید با توجه به نقش مهم و مؤثری که اوپک در تعیین سرنوشت تغییرات انرژی جهان داراست، هریک از کشورهای صادرکننده نفت باید با لحاظ کردن اولویت منافع اعضا نسبت به گزینش فرد اصلاح‌اقدام‌کننده تا در راستای هماهنگی و یکپارچه‌سازی سیاست‌های نفت کشورهای عضو و تعیین بهترین راه برای تأمین منافع جمعی یا فردی آنها و طراحی شیوه‌هایی برای تضمین ثبات قیمت نفت در بازار نفت بین‌المللی به‌منظور از بین بردن نوسانات مضر و غیرضروری گام‌های سازنده‌ای برداشته شود. در پایان نباید از نظر دور داشت که دبیرکل ذیصلاح آتی اوپک این امکان را خواهد داشت تا با همکاری دوسویه با دیگر اعضا با عنایت ویژه به کشورهای تولیدکننده نفت و توجه خاص به ضرورت فراهم کردن درآمد ثابت برای کشورهای تولیدکننده نفت؛ تأمین نفت کشورهای مصرف‌کننده به‌صورت کارآمد، مقرون به صرفه و همیشگی و بازده مناسب و منصفانه برای آنهایی که در صنعت نفت سرمایه‌گذاری می‌کنند در طول مدت مدیریت خود فرجامی خوش را برای دارندگان، صادرکنندگان و مصرف‌کنندگان منابع هیدروکربوری رقم بزنند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۵۱۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۲)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری، محمدعلی پورخصالیان
ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
مقتضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)
ویراستار تخصصی: —
ویراستار: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۵/۱۸